

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA BANOVIĆI**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE BANOVIĆI ZA PERIOD
2025. – 2027. GODINA**

Banovići, juni 2024. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD
2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE
 - 2.1. Ekonomski rast
 - 2.2. Tržište rada
3. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA
4. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA
5. BUDŽETSKI PRIORITETI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA
6. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE BANOVIĆI
 - 6.1. Porezni prihodi
 - 6.2. Neporezni prihodi
 - 6.3. Tekući transferi
 - 6.4. Rizici po projekcije prihoda
7. RASHODI BUDŽETA OPĆINE BANOVIĆI

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br.: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Načelnik općine Banovići donosi:

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE BANOVIĆI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA

1. UVOD

Dokument okvirnog budžeta (DOB) općine Banovići predstavlja preliminarni nacrt budžeta općine Banovići za 2025. godinu u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, zajedno sa okvirnim planovima za sljedeće dvije godine.

Planiranje budžeta se zasniva na preliminarnoj procjeni prihoda iz DOB-a, a rashodi se utvrđuju isključivo u okviru definisanih raspoloživih sredstava. Realnom procjenom prihoda obezbjeđuje se nesmetano funkcionisanje Organa uprave i realizacija ciljeva i politika koji su obuhvaćeni općinskim budžetom.

U skladu sa odredbama člana 17. Zakona o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine, Dokument okvirnog budžeta općine Banovići (DOB) za period 2025. – 2027. godina urađen je na osnovu sljedećih dokumenata Ministarstva finansija Tuzlanskog kantona:

- Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2025. – 2027. godine, broj: 02/1-11-14259/24 od 27.05.2024. godine,
- Makroekonomski pokazatelji za period 2022. – 2027. godina Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2024. godine,
- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza gradova/općina Tuzlanskog kantona za 2024. godinu i projekcije za period 2025. – 2027. godina, broj: 07/1-11-13517/24 od 20.05.2024. godine,
- Revidiranih projekcija prihoda od indirektnih poreza za 2024. godinu i period 2025. – 2027. godina, broj: 05-11-40-RPP/23 od 21.05.2024. godina, dostavljenih od JU Direkcija regionalnih cesta Tuzlanskog kantona.

Srednjoročno planiranje budžeta zahtijeva maksimum zalaganja i disciplinu svih strana uključenih u budžetski proces, počev od Općinskog načelnika i nadležnih općinskih službi i Općinskog vijeća.

Služba za budžet i finansije općine Banovići dostavlja i predlaže općinskom Načelniku da razmotri i usvoji Dokument okvirnog budžeta općine Banovići za period 2025.-2027. godine, kao osnov za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova u općini Banovići za fiskalnu 2025. godinu.

2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unapređenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i unutrašnje revizije te razvojem makroekonomske statistike.

U ovome poglavlju riječ je o najnovijim makroekonomskim kretanjima u BiH, Federaciji BiH i Tuzlanskom kantonu, s fokusom na 2023. godinu, kao i o projiciranom makroekonomskom okviru za naredni srednjoročni period. Korišteni historijski podaci, koji su ujedno bili i osnov za izradu makroekonomskih procjena i projekcija, prikupljeni su od svih relevantnih statističkih institucija u zemlji, kao i ostalih relevantnih domaćih i međunarodnih institucija.

2.1. Ekonomski rast

Snažni inflatorni pritisci koji su obilježili 2022. godinu, kao i loša ekonomska pozicija naših najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera utjecali su na značajan pad inozemne potražnje, što je rezultiralo slabim trgovinskim prilikama i smanjenjem izvoza. U skladu sa kretanjem realne ekonomske aktivnosti u okruženju u Federaciji BiH u 2023. godini zabilježen je skroman rast realnog BDP-a od 1,8%. Ovakva kontrakcija ekonomske aktivnosti u Federaciji BiH posljedica je oštrog pada industrijske proizvodnje koji je iznosio 4,1% za period I-XII u odnosu na isti period prethodne godine, prema World Bank ECA Economic Update Spring 2024, te negativnih stopa rasta izvoza i uvoza, kao i još uvijek prisutne inflacije. Analiza glavnih komponenti BDP-a u FBiH (prema proizvodnom pristupu) ukazuje da je rast realne ekonomske aktivnosti u FBiH posljedica rasta uslužnih djelatnosti, dok su proizvodne djelatnosti zabilježile pad ili niske stope rasta. Padom se posebno ističe oblast „prerađivačka industrija“ najvećim dijelom kao rezultat slabe inozemne potražnje najznačajnijih grana prerađivačke industrije. Dalje kretanje BDP-a Federacije BiH najviše će ovisiti od kretanja industrije i vanjske trgovine, a čije kretanje je opet uvjetovano domaćom i ino potražnjom, ekonomskom aktivnošću naših trgovinskih partnera, inflacijom i geopolitičkom situacijom.

Prosječna godišnja inflacija u Federaciji BiH u 2023. godini iznosila je 5,1%. Rast opšteg nivoa cijena u Federaciji BiH usporen je dijelom kao posljedica znatnog pada cijena prevoza od 5,1% na godišnjem nivou, a na što su utjecale cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Izuzev kratkoročnih šokova izazvanih novonastalim sukobima na Bliskom istoku, cijene nafte tipa Brent ostale su uglavnom stabilne. Prema projekcijama ECB, inflacija bi u narednom srednjoročnom periodu u eurozoni i Europskoj uniji trebala značajno usporiti i to najviše zbog energetske komponente. Niže cijene energenata utjecale bi na smanjenje proizvodnih troškova, te bi u konačnici dovele i do stabilizacije potrošačkih cijena. U skladu sa europskim trendovima kretanja potrošačkih cijena, kao i trendovima u zemljama regiona, u BiH i Federaciji BiH za period 2025.–2027. godine očekivano je daljnje usporavanje inflacije potrošačkih cijena.

Uspostavljanje ponovne ravnoteže na tržištu roba i usluga nakon pandemije, u uvjetima kompleksne geopolitičke situacije u Europi, odrazilo se na slabu dinamiku vanjskotrgovinske razmjene. Naime, usporavanje ekonomske aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera BiH i Federacije BiH utjecalo je na slabljenje izvozne potražnje za bosanskohercegovačkim proizvodima na međunarodnom tržištu. Pored toga, i sporiji ekonomski rast u zemlji, te samim tim i niži nivo domaće potražnje uticao je na pad uvoza u odnosu na prethodnu godinu. U Federaciji BiH izvoz je pao za 7,8% u periodu I-XII 2023. godine u odnosu na isti period prethodne godine, a uvoz za 3,2%. Daljnje kretanje privredne aktivnosti u zemlji kao i u okruženju, te usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u BiH sa važećim propisima zemalja Europske unije, predstavljat će glavnu odrednicu kretanja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini i u Federaciji BiH u narednom srednjoročnom periodu. Uz povećanje izvozne potražnje, te proširenje proizvodne baze i podizanja konkurentnosti bosanskohercegovačkih proizvoda moguće je očekivati povećanje izvoza u srednjoročnom periodu. Sa druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji te time i domaće potražnje trebalo bi utjecati na rast uvoza u Bosnu i Hercegovinu i Federaciju BiH. Vrlo bitno je naglasiti i izazove koji se odnose na vanjskotrgovinsku razmjenu u narednom periodu, a uključuju uvođenje CBAM-a (engl. Carbon Border Adjustment Mechanism), uvozne takse na pojedine proizvode iz zemalja koje nemaju odgovarajuće klimatske politike. Uvođenjem Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljika CBAM uvodi se uvozna taksa na pojedine proizvode iz zemalja koje nisu dio EU ETS i u kojima emisije ugljičnih plinova nisu adekvatno oporezovane. Na taj način EU štiti svoju privredu od nelojalne konkurencije i izjednačava uvjete trgovanja. Mehanizam je uveden 01.10.2023. godine i u prelaznom periodu bit će do 31.12.2025. godine, nakon čega će biti u potpunosti uveden. Stoga, ukoliko se poduzmu odgovarajuće aktivnosti s ciljem postizanja niskougljičnog emisijskog razvoja i dekarbonizacije, očekivano je jačanje konkurentne pozicije bosanskohercegovačkih proizvoda na tržištu Europske unije u srednjoročnom periodu. U protivnom, sasvim je izgledno da će zbog utjecaja primjene CBAM-a proizvodi (u čijoj proizvodnji se ne koriste obnovljivi izvori energije) iz Bosne i Hercegovine i Federacije BiH biti cjenovno nekonkurentni na tržištu Europske unije.

Imajući u vidu navedeno u Federaciji BiH u tekućoj 2024. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,2%, a za period 2025.–2027. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3%.

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

-Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za period 2022 – 2027

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Nominalni BDP u mil.KM	45.518	49.061	51.363	53.968	56.783	59.719
Nominalni rast u %	13,7	7,8	4,7	5,1	5,2	5,2
BDP deflator (prethodna godina=100)	109,5	105,9	102,4	102,2	102,2	102
Realni BDP u mil.KM (prethodna godina=100)	41.560	46.323	50.149	52.822	55.576	58.549
Realni rast u %	3,8	1,8	2,2	2,8	3	3,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	14	6,1	2,2	2	1,9	1,8
Potrošnja u mil. KM	39.284	42.201	43.865	45.380	47.096	48.877
Realni rast u %	1,8	1,5	1,6	1,5	1,8	1,7
Vladina potrošnja u mil. KM	8.513	8.939	9.296	9.575	9.853	10.149
Realni rast u %	1,3	1,2	1,5	1	1,1	1,1
Privatna potrošnja u mil. KM	30.771	33.262	34.568	35.805	37.243	38.728
Realni rast u %	1,9	1,6	1,7	1,6	2	1,9
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	10.081	10.682	11.118	11.754	12.481	13.246
Realni rast u %	0,3	1,7	2,3	3,8	4,7	4,6
Vladine investicije u mil. KM	1.356	1.451	1.610	1.723	1.878	2.028
Realni rast u %	-5	1,9	7,8	3,9	6,8	5,8
Privatne investicije u mil. KM	8.725	9.231	9.508	10.031	10.603	11.218
Realni rast u %	1,2	1,6	1,5	3,8	4,3	4,4
Uvoz u mil. KM	28.230	27.869	29.332	31.108	33.704	36.231
Nominalni rast u %	33,8	-1,3	5,2	6,1	8,3	7,5
Realni rast u %	6,2	-2,4	3,9	4,6	6,7	5,3
Izvoz u mil. KM	21.954	21.610	23.142	25.269	28.156	30.986
Nominalni rast u %	31,7	-1,6	7,1	9,2	11,4	10
Realni rast u %	12	-3	5,2	7,1	8,9	7,5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	23,3	23,5	24,4	24,9	25,1
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.978	-1.704	-1.612	-1.250	-1.116	-1.109
Rast u %	184,7	-13,9	-5,4	-22,4	-10,7	-0,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,3	-3,5	-3,1	-2,3	-2	-1,9

IZVOR: DEP – mart 2024. godine

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, što se naročito odnosilo na 2022. i 2023. godinu, negativne ekonomske posljedice su već vidljive i ogledaju se kroz porast svjetskih cijena energenata i hrane, nestabilnost na finansijskim tržištima što bi u konačnici moglo ugroziti oporavak svjetske ekonomije. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2024.-2027. godina, predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Prema projekcijama DEP-a, u BiH se očekuje realni ekonomski rast od 2,2% u 2024., 2,8 % u 2025., 3,0% u 2026. te 3,1% u 2027. godini.

Ako se pažljivije posmatra struktura projiciranog ekonomskog rasta **u periodu 2025-2027. godina** se može očekivati ekonomski rast od oko 3,0%. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća potražnja kroz povećanje privatne potrošnje i u manjoj mjeri investicije. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i usluga), kao i pad inflacije u srednjoročnom periodu, trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2025 - 2027. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,8% (2025: 1,6%, 2026: 2,0%, 2027: 1,9%). S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2025.-2027. godina očekuje ujednačen rast javne potrošnje. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a time i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2025-2027. godine u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje bruto investicija u stalna sredstva po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 4,3% (2025: 3,8%, 2026: 4,7%, 2027: 4,6%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija, za period 2025. do 2027. godina. Stabilno eksterno okruženje uz unapređenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2025-2027. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

2.2. Tržište rada

Na tržištu rada Federacije BiH prosječan broj zaposlenih osoba u 2023. godini iznosio je 541.261 i to najviše u području prerađivačke industrije 19,6%, ili izraženo u apsolutnim iznosima 106.230 osoba. Značajan udio u strukturi zaposlenosti zauzima trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala 18,2%. Broj nezaposlenih osoba na dan 31.12.2023. godine iznosio je 271.904, a od toga 64.488 osobe (što predstavlja 23,7%) registrovane su na području Kantona Tuzla, te 51.232 osobe (ili 18,8%) registrovane su na području Kantona Sarajevo (prema FZS: Zaposlenost, nezaposlenost i plate u FBiH po kantonima i općinama 2023.; 8.4. ; Sarajevo, 28.02.2024.g.)

Prema Federalnom zavodu za statistiku u februaru 2024. godine broj zaposlenih osoba iznosio je 542.688, a što predstavlja povećanje od 1% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu najveći porast zaposlenosti zabilježen je u području djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva od 4,7%, a najznačajniji pad zabilježen je u području djelatnosti: vađenje rude i kamena od 7,1%, te prerađivačke industrije od 2,1%.

Prosječna neto plata u Federaciji BiH u 2023. godini iznosila je 1.261 KM i nominalno je viša za 13,2 % u odnosu na prethodnu godinu, a realno za 7,6%. Najviši nominalni rast neto plata ostvaren je u sljedećim područjima: administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 18,7%, zatim u području informacija i komunikacija 17,1%, te području vađenja rude i kamena 16,7% i građevinarstva 16,3% prema FZS.

U februaru 2024. godine prosječna neto plata iznosila je 1.315 KM, a što predstavlja nominalno povećanje za 10,2%, a realno 9% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu najznačajniji rast realnih neto plata zabilježen je u području djelatnosti: poljoprivreda, šumarstvo i ribolov od 14,7%, te djelatnosti vađenja rude i kamena od 12,8%. Prosječna bruto plata u drugom mjesecu tekuće godine iznosila je 2.045 KM, i nominalno je viša za 10,6%, a realno za 9,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

U 2022. godini primjetan je veliki jaz između stopa nominalnog i realnog rasta neto plata zbog neusklađenosti realnih stopa rasta neto plata sa inflatornim kretanjima. U 2023. godini kao posljedica usporavanja inflacije dolazi do znatnog smanjivanja jaza između nominalnog i realnog rasta neto plata.

3. SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

Fiskalna politika, usklađena je sa mjerama Reformske agende u 2024. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

Vlada Tuzlanskog kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja javnim finansijama, kako na strani prihoda tako i na strani rashoda budžeta, kao i na pitanje povrata vanjskog duga. Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda u FBiH, a koji će imati utjecaj na Tuzlanski kanton, za period 2025. – 2027. godina bit će orjentisani na nastavku aktivnosti izrade prijedloga zakonskih rješenja kojima će se doprinijeti osiguranju i očuvanju ambijenta pogodnog privrednom rastu, sa stabilnim i predvidivim uslovima poslovanja, te poboljšanju naplate javnih prihoda, kao jednog od osnovnih agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i ostalih društvenih potreba i obaveza. Također, kao i u proteklom periodu, nastavlja se kontinuirano provođenje aktivnosti na pojačanom inspekcijskom nadzoru s ciljem poticanja poštivanja propisa u cilju poboljšanja porezne discipline, suzbijanja sive ekonomije, te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda.

Usvajanjem inicijative za izmjenu zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH od strane Parlamenta Federacije BiH („Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine” broj: 17/22), omogućena je ravnopravna raspodjela javnih prihoda po kantonima, između ostalog i Tuzlanskog kantona, a čija je puna primjena počela od 01. januara 2023. godine.

4. POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom periodu, ali i sa najnovijim negativnim dešavanjima u Ukrajini, te na Bliskom istoku, koja su se odrazila na cjelokupnu ekonomiju. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o stanju inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2025.-2027. godina prate pozitivne makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama.

Kada je riječ o projekcijama prihoda od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) iz aprila 2024. godine. Na osnovu srednjoročnih kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2025-2027. godina.

Svaki neplanirani događaj u 2024. godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH” broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) je detaljno definisana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Projekcije prihoda sa Jedininstvenog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

-Tabela 2. -Projekcije prihoda sa Jedininstvenog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	485.635.210,00	526.638.797,00	561.700.086,00
I Kanton	396.947.154,00	430.462.552,00	459.120.850,00
II Gradovi / općine TK ukupno	69.834.345,00	75.730.661,00	80.772.475,00
III JU Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	18.853.711,00	20.445.584,00	21.806.761,00

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedininstvenog računa za 2025. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 485.635.210,00 KM, od čega se na Kanton odnosi iznos od 396.947.154,00 KM, za gradove/općine iznos od 69.834.345,00 KM i JU Direkciju regionalnih cesta Tuzlanskog kantona iznos od 18.853.711,00 KM.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su slijedeće:

-Tabela 3. -Projekcije prihoda od poreza na dohodak

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
Tuzlanski kanton ukupno (I + II)	133.908.813,00	145.834.158,00	159.058.341,00
I Kanton	81.244.427,00	88.479.708,00	96.503.013,00
II Gradovi / općine TK ukupno	52.664.386,00	57.354.450,00	62.555.328,00

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za gradove/općine Tuzlanskog kantona očekuje se u sljedećim iznosima za period 2025.-2027. godina:

-Tabela 4. -Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za gradove / općine TK u KM

Gradovi / Općine TK	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
BANOVIĆI	3.314.842,00	3.594.724,00	3.834.044,00
GRAČANICA	6.486.029,00	7.033.663,00	7.501.933,00
GRADAČAC	6.374.696,00	6.912.930,00	7.373.162,00
KALESIIJA	5.387.067,00	5.841.913,00	6.230.841,00
KLADANJ	2.000.398,00	2.169.297,00	2.313.719,00
ČELIĆ	1.637.668,00	1.775.941,00	1.894.176,00
LUKAVAC	6.758.973,00	7.329.653,00	7.817.629,00
SREBRENİK	6.629.684,00	7.189.447,00	7.668.089,00
TUZLA	17.367.904,00	18.834.326,00	20.088.233,00
ŽIVINICE	9.499.195,00	10.301.239,00	10.987.050,00
DOBOJ ISTOK	1.612.529,00	1.748.679,00	1.865.099,00
SAPNA	1.684.356,00	1.826.571,00	1.948.176,00
TEOČAK	1.081.005,00	1.172.277,00	1.250.322,00
UKUPNO:	69.834.346,00	75.730.660,00	80.772.473,00

Prihodi od poreza na dohodak na nivou gradova/općina TK za period 2025.-2027. godina projiciraju se kako slijedi:

-Tabela 5. -Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

Gradovi / Općine TK	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.	Projekcija 2027.
BANOVIĆI	2.612.813,00	2.845.499,00	3.103.528,00
GRAČANICA	4.843.284,00	5.274.606,00	5.752.905,00
GRADAČAC	3.596.294,00	3.916.565,00	4.271.718,00
KALESIIJA	2.212.385,00	2.409.411,00	2.627.895,00
KLADANJ	1.660.359,00	1.808.223,00	1.972.192,00
ČELIĆ	863.970,00	940.911,00	1.026.232,00
LUKAVAC	5.604.247,00	6.103.337,00	6.656.785,00
SREBRENİK	3.012.250,00	3.280.508,00	3.577.983,00
TUZLA	19.629.096,00	21.377.179,00	23.315.653,00
ŽIVINICE	5.318.179,00	5.791.793,00	6.316.990,00
DOBOJ ISTOK	1.944.027,00	2.117.154,00	2.309.137,00
SAPNA	746.881,00	813.395,00	887.153,00
TEOČAK	620.601,00	675.869,00	737.157,00
UKUPNO:	52.664.386,00	57.354.450,00	62.555.328,00

5. BUDŽETSKI PRIORITETI ZA PERIOD 2025. – 2027. GODINA

Osnovna funkcija DOB-a općine Banovići za period 2025. – 2027. godina je da pored osiguranja fiskalne discipline budžetskih korisnika osigura alokaciju budžetskih sredstava u skladu sa strateškim prioritetima utvrđenim u Strategiji razvoja općine Banovići za period 2017. – 2027. godina.

Uspješnost razvoja Općine mjerit će se sposobnošću da se prevladaju uočene slabosti i prijetnje bržem rastu, ali isto tako će se iskoristiti razvojni potencijali koji nesumnjivo postoje. U tom smislu predložena su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja općine:

- Održiv ekonomski razvoj
- Razvoj inkluzivnog, prosperitetnog i modernog društvenog sektora
- Resursno efikasan i održiv infrastrukturni i prostorni razvoj u funkciji zaštite okoliša
- Efikasna javna administracija u funkciji unapređenja kvaliteta života građana i privlačenja investicija u svim aspektima razvoja.

Ako uzmemo u obzir nestabilnost ekonomije koja nam se dešava posljednjih godina, veoma oprezno se pristupilo planiranju rashoda i određivanju njihove gornje granice. Posebno se vodilo se računa o budžetskim principima uravnoteženosti i ekonomičnosti. S toga je neophodno nastaviti mjere štednje i smanjenje potrošnje iz budžeta planiranih za razdoblje 2025. – 2027. godina.

6. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE BANOVIĆI

Očekivani nivo ukupnih prihoda i primitaka u Budžetu općine Banovići za 2025. godinu iznosi 15.868.795,00 KM i u poređenju sa planiranim iznosom u 2024. godini koji iznosi 15.862.220,00 KM veći je za 0,04%.

Projicirani nivo prihoda u 2026. godini iznosi 15.415.250,00 KM a u 2027. godini 15.318.530,00 KM. Iz datih projekcija može se vidjeti da je projicirani iznos ukupnih prihoda u 2026. godini manji za 2,86 % u odnosu na 2025. godinu, a projicirani prihodi u 2027. godini manji za 0,63 % u odnosu na projekcije za 2026. godinu.

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet općine Banovići za period 2025- 2027. godina zasnivaju se na projekcijama dostavljenim od strane Ministarstva finansija TK za gradove/općine Tuzlanskog kantona iz mjeseca maja 2024.godine i projekcijama JU Direkcije regionalnih cesta TK.

U slijedećoj tabeli su navedene projekcije prihoda i primitaka u Budžetu općine Banovići za period 2025.-2027.godina.

-Tabela 6. - Prihodi, primici i finansiranje Budžeta općine Banovići u KM

	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJE		
	2023. godina	2024. godina	2025. godina	2026. godina	2027. godina
I UKUPNABUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C)	9.158.664,00	13.379.510,00	13.222.995,00	13.132.490,00	13.030.130,00
A.Poreski prihodi	5.863.627,00	6.075.415,00	6.949.395,00	7.496.350,00	8.004.800,00
Porez na imovinu	465.506,00	551.755,00	565.480,00	567.050,00	549.440,00
Porez na dohodak	2.256.355,00	2.269.110,00	2.612.810,00	2.845.490,00	3.103.520,00
Prihodi od indirektnih poreza	3.141.766,00	3.254.550,00	3.771.105,00	4.083.810,00	4.351.840,00
B.Neporezni prihodi	3.230.385,00	7.237.095,00	6.210.360,00	5.573.340,00	4.962.970,00
Prihodi od pod. aktivnosti i imovine	865.542,00	1.529.380,00	1.587.100,00	1.538.410,00	1.432.930,00
Naknade i takse i prihodi od javnih usluga	2.363.980,00	5.706.215,00	4.621.760,00	4.033.430,00	3.528.540,00
Novčane kazne	863,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
C.Primici	64.652,00	67.000,00	63.240,00	62.800,00	62.360,00
II NAMJENSKA SREDSTVA,GRANTOVI, DONACIJE, PRIMICI I VLASTITA SREDSTVA	2.508.240,00	2.482.710,00	2.645.800,00	2.282.760,00	2.288.400,00
Primljeni tekući i namjenski transferi	854.386,00	290.000,00	300.000,00	295.000,00	335.000,00
Kapitalni transferi	1.527.495,00	2.001.930,00	2.145.000,00	1.760.000,00	1.715.000,00
Prihodi po osn. vlastite djelatnosti-vlastiti prihodi	126.359,00	190.780,00	200.800,00	227.760,00	238.400,00
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE (I+II)	11.666.904,00	15.862.220,00	15.868.795,00	15.415.250,00	15.318.530,00

6.1. Porezni prihodi

Ukupni porezni prihodi u 2025. godini predviđaju se u iznosu od 6.949.395,00 KM što je za 873.980,00 KM ili 14,39 % veće u odnosu na ove planirane prihode za 2024. godinu. U narednoj godini ovi prihodi procjenjuju se sa povećanjem od 7,87 % u odnosu na projiciranu 2025. godinu i u 2027. godini za 6,78 % u odnosu na 2026. godinu.

Prihodi od indirektnih poreza su porez na dodanu vrijednost (PDV) i porezi koji pripadaju Direkcijama cesta. Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je preuzet iz revidiranih projekcija prihoda od indirektnih i direktnih poreza općina Tuzlanskog kantona za 2024. godinu i projekcije za period 2025.-2027. godina broj: 07/1-11-13517/24 od 20.05.2024. godine i revidiranih projekcija prihoda od indirektnih poreza JU Direkcije regionalnih cesta za 2024. godinu i period 2025.-2027.

godina broj: 05-11-40-RPP/23 od 21.05.2024. godine i projicirani su u iznosu od 3.771.105,00 KM za 2025.godinu, što je za 15,87 % veće u odnosu na planirane za 2024. godinu. Predviđeni iznos u 2026. godini iznosi 4.083.810,00 KM i veći je za 8,29 % od iznosa predviđenog u 2025.godini i u 2027. godini projiciran je iznos od 4.351.840,00 KM što je za 6,56 % više u odnosu na projiciranu 2026. godinu.

Prihod od poreza na dohodak se u 2025. godini procjenjuje u iznosu od 2.612.810,00 KM sa povećanjem od 15,15% u odnosu na planiranu 2024. godinu u kojoj je planirano ostvarenje 2.269.110,00 KM. Prema projekcijama, prihodi od poreza na dohodak u 2026. godini iznose 2.845.490,00 KM i ovi prihodi se povećavaju za 8,91% u odnosu na 2025. godinu. Daljnji rast ovih prihoda predviđa se i u 2027. godini za koju je planirano ostvarenje u iznosu od 3.103.520,00 KM što je za 9,07% više u odnosu na iznos projekcije za 2026. godinu.

6.2. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju: prihodi od finansijske i nematerijalne imovine, prihodi od iznajmljivanja i zakupa, naknade i takse, naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i zauzimanja javnih površina, posebne naknade.

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda (uključujući i vlastite prihode) u 2025. godini iznosi 6.411.160,00 KM. Projekcije neporeznih prihoda u 2026. godini iznosi 5.801.100,00 KM i u 2027. godini 5.201.370,00 KM.

Veoma značajan prihod u ovoj grupi prihoda su sredstva koja se planiraju ostvariti od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa. Ova sredstva planiraju se u iznosu od 1.450.000,00 KM u 2025. godini i čine 22,62% ukupno planiranih neporeznih prihoda.

6.3. Tekući transferi

Primljeni tekući i kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti projicirani su za 2025. godinu u iznosu od 2.445.000,00 KM, što je za 6,68 % više u odnosu na planiranu 2024. godinu. U narednoj 2026. godini primljeni transferi se planiraju sa smanjenjem od 15,95 % u odnosu na 2025. godinu. Primljeni transferi planirani u 2027. godini iznose 2.050.000,00 KM što je za 0,24 % manje u odnosu na 2026. godinu.

6.4. Rizici po projekcije prihoda

Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situaciji vezanoj za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom ratištu i rješavanje globalnih energetskih problema predstavljaju glavne rizike po načinjene projekcije.

S duge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju Federacije BiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja reformskih mjera isl. Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz Federacije BiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost te rezultirati sporijim rastom BDP – a od projektovanog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi opet imalo negativan odraz na ostale komponente BDP – a.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovu indirektnih poreza za budžetske korisnike u Federaciji BiH direktno će ovisiti i o visini otplate vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinственог računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni novine BiH“, broj 44/03) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje inozemnog duga Federacije BiH.

7. RASHODI BUDŽETA OPĆINE BANOVIĆI

Rashodi i izdaci Budžeta općine Banovići za 2025. godinu projicirani su u okviru prognoziranih prihoda i iznose 15.868.795,00 KM, za 2026. godinu iznose 15.415.250,00 KM i za 2027. godinu iznose 15.318.530,00 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled javnih rashoda kroz izvršenje u prethodnoj godini, plan tekuće godine i projekcije za naredne tri godine. Ovakva analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja budžeta jer daje osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

-Tabela 7. -Rashodi, izdaci i finansiranje budžeta općine Banovići za period 2025. – 2027. godina

	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJE		
	2023. godina	2024. godina	2025. godina	2026. godina	2027. godina
Bruto plaće i naknade plaća	3.427.995,00	3.773.200,00	4.150.530,00	4.150.530,00	4.150.530,00
Naknade troškova zaposlenih	558.342,00	767.870,00	863.010,00	851.170,00	823.430,00
Doprinosi poslodavca	399.369,00	434.300,00	477.740,00	477.740,00	477.740,00
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.692.689,00	2.754.455,00	2.678.370,00	2.662.165,00	2.654.465,00
Tekući transferi i drugi tekući rashodi	3.297.663,00	3.859.315,00	3.269.585,00	3.314.585,00	3.269.585,00
Kapitalni transferi	149.161,00	200.000,00	207.020,00	207.020,00	207.020,00
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	2.065.892,00	3.392.680,00	3.541.000,00	3.037.000,00	3.031.000,00
Izdaci za otplate dugova	417.287,00	465.400,00	416.540,00	400.040,00	389.760,00
Tekuća rezerva	121.381,00	100.000,00	150.000,00	200.000,00	200.000,00
Pokriće dijela akumul. deficita	-	115.000,00	115.000,00	115.000,00	115.000,00
UKUPNO	12.129.779,00	15.862.220,00	15.868.795,00	15.415.250,00	15.318.530,00

Plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima poslodavca projicirane za 2025. godinu iznose 5.491.280,00 KM i veće su za 515.910,00 KM u odnosu na plan 2024. godine.

Predviđeni prihodi ali i rashodi u Dokumentu okvirnog budžeta općine Banovići, kako za izdvajanja za bruto plaće, doprinose poslodavca i naknade troškova zaposlenih tako i za materijalne troškove odnose se samo na zaposlene u Općinskoj upravi jer po uspostavi Registra javne ustanove i ostali korisnici budžeta, nisu dobile status budžetskog korisnika i dalje su, do sticanju uslova na prelazak za budžetskog korisnika, ostali u transferu.

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) nakon usvajanja od strane Općinskog načelnika, ovaj dokument bit će objavljen na web stranici Općine Banovići i dostavljen Općinskom vijeću Banovići, uz Nacrt budžeta za 2025. godinu, u vidu informacije.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Općina Banovići
Općinski načelnik
Broj: 01-04- 1646 /24
Banovići: 26.06. 2024. godine

OPĆINSKI NAČELNIK

dr. Bego Gutić